

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมบุคลากรวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งพยาบาลวิชาชีพจะต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติอันดีงาม สามารถรับผิดชอบและปฏิบัติงานระดับวิชาชีพได้อย่างดีที่สุดตลอดจนต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม และรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติงานพยาบาลนั้น เป็นการปฏิบัติงาน ที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ ของการพยาบาลรวมทั้งศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน (จินตนา ยูนินันท์, 2530) ปัจจุบันการจัดการศึกษาสาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้การควบคุมดูแล และรับรองของทบวงมหาวิทยาลัย และสภาการพยาบาล

การจัดการศึกษามีคุณภาพดี หรือมีมาตรฐานเพียงใดขึ้นอยู่กับคณาจารย์ของสถาบันนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังที่ Boyer (1987) ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ภารกิจของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง บทบาทของอาจารย์พยาบาลไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ อาจารย์มีบทบาท ด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Williams (1989) ที่ได้กล่าวว่า อาจารย์พยาบาลควรมีบทบาท 3 ด้าน คือ ด้านการสอน ได้แก่ การเตรียมการสอน ทั้งในห้องเรียนและคลินิก การประเมินผลตลอดจนการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาด้านวิชาการ และวิชาชีพ การวิจัยค้นคว้า เชียนบทความและตำรา และการบริการด้านวิชาการทั้งในและนอกสถาบัน

จากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า อาจารย์พยาบาลต้องปฏิบัติบทบาทหลายอย่างในเวลาเดียวกัน อีกทั้งในปัจจุบันพบว่า อัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาของสถาบันการศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดให้อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา ในการจัดการศึกษา สาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์ เป็น 1 : 8 - 1 : 4 ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันการศึกษาพยาบาล ยังขาดแคลนอาจารย์เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะมีการขาดแคลนมากขึ้นเรื่อย ๆ (กองแผนงานสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงต้องรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งด้านการสอนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลยังต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อความก้าวหน้าทางด้านวิชาการที่สามารถที่จะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ ทำให้ภาระหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลจึงค่อนข้างมากและซับซ้อน (เสริมศรีเวชชะ, 2536) ผลที่ตามมาก็คือ อาจารย์พยาบาลไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างครอบคลุมดังที่ ผาสุวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2532) ได้ศึกษาบทบาทอาจารย์พยาบาลพบว่า อาจารย์พยาบาลมีบทบาทด้านการสอนมากที่สุด ส่วนบทบาทอื่นปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือการวิจัย เชียนบทความและแต่งตำรา ซึ่งแตกต่างจากอาจารย์พยาบาลในต่างประเทศ ที่ Williams (1989) ได้ศึกษาไว้ พบว่า อาจารย์พยาบาลปฏิบัติบทบาทด้านการวิจัย และเขียนบทความอยู่ในระดับมากกว่า ร้อยละ 50 และจากการศึกษาของ สุวรรณ ทริพย์บำรุง (2537) ที่วิเคราะห์บทบาทอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ พบว่า ปฏิบัติบทบาทด้านการวิจัย เขียนบทความ หรือตำรา อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากไม่มีเวลาเป็นสาเหตุที่เด่นชัดที่สุด และพบว่า อาจารย์พยาบาลร้อยละ 30.09 มีชั่วโมงการสอน 21-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ ข้อบังคับสภาการพยาบาลเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ที่กำหนดไว้ว่า ภาระการสอนของอาจารย์พยาบาล ที่ไม่ได้ทำหน้าที่บริหาร ควรมีชั่วโมงการสอนประมาณ 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อรวมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว (สภาการพยาบาล, 2532) แสดงให้เห็นได้ชัดว่าอาจารย์พยาบาลปฏิบัติบทบาทด้านการสอนมากเพราะชั่วโมงการสอนเกินกว่าเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนด

จากการศึกษาดังกล่าว แสดงว่าอาจารย์พยาบาล ได้ปฏิบัติบทบาทด้านการสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ แต่ประสบความยากลำบากในการปฏิบัติบทบาทด้านการวิจัย เขียนบทความหรือตำรา ทั้ง ๆ ที่เป็นบทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ด้วยเหตุที่ว่า เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ในเรื่องนี้เป็นการ

ศึกษาค้นคว้าปัญหาในการทำงาน ในลักษณะดังกล่าว มีข้อค้นพบที่สอดคล้องกันส่วนหนึ่งว่า ในการทำงานที่ต้องรับผิดชอบไม่ทัน โดยทั่วไปหากพบว่าเวลาในการทำงานมีน้อยแต่ต้องทำงานมาก ควรแก้ไขโดยการที่บุคคลนั้นต้องปรับการบริหารเวลาของตน (Schilis, 1983) ในการปฏิบัติงานที่มีมากขณะที่เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้มีผู้เสนอแนะว่า ควรมีการบริหารเวลาในการทำงาน โดยเลือกปฏิบัติงานสำคัญ ตามลำดับก่อนหลัง จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (Jackson and Keavany, 1980) เช่นเดียวกับที่ แอปเปลบาม และรอร์ช (Appelbaum and Rohrs, 1981) กล่าวว่า เมื่อมีภาระงานมากจะต้องเริ่มทำงานที่สำคัญมากที่สุดก่อน แล้วจึงเริ่มทำงานอื่น ๆ ตามลำดับความสำคัญ ดังนั้นอาจารย์พยาบาลควรให้ความสำคัญของเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทอาจารย์พยาบาล โดยใช้หลักการบริหารเวลา ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของบทบาท และใช้เวลาในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมากที่สุดก่อน (Mackenzie, 1983) ซึ่งสอดคล้องกับที่ เด็กเกอร์ และซัลลิเวน (Decker and Sullivan, 1988) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลใดทำงานโดยไม่มีการบริหารเวลา อาจทำให้ไม่มีเวลามากพอ ให้กับการปฏิบัติงานที่สำคัญ แต่จากการศึกษาของ สุวรรณ ทวีชัยบำรุง (2537) ช้างต้น พบว่าอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ เห็นว่า บทบาทด้านวิชาชีพเป็นบทบาทที่สำคัญ รองลงมาจากบทบาทด้านการสอนแต่ ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับที่น้อยกว่าบทบาทที่สำคัญน้อยกว่า เนื่องจากการปฏิบัติงานตามลำดับความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเวลา แสดงว่าอาจารย์พยาบาลยังไม่มีการบริหารเวลาที่ดี ในการปฏิบัติบทบาทอาจารย์พยาบาล การบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการวางแผนการใช้เวลา โดยการจัดลำดับความสำคัญของงานดังกล่าว มีการควบคุมการใช้เวลาให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และมีการประเมินผลการใช้เวลา อย่างถูกต้องเหมาะสม

การบริหารเวลาในการทำงานของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และประสิทธิภาพการทำงาน ของแต่ละบุคคล (Albrecht, 1978) ในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ประสิทธิภาพจะมากขึ้น ความคิด และการกระทำจะปรับเปลี่ยนตามวัย (ทัศนาศู บุญทอง, 2529) นอกจากนี้ความสามารถของคนเรานั้นมาจากกระบวนการเรียนรู้ การได้มีประสบการณ์ หรือ ได้รับการศึกษา (Deslar อ้างถึงใน จินตนา จันทรโคตร, 2530) และมีแนวคิดของ เสนาะ ตีเขาวี ในเรื่องการทำงานของผู้ที่แต่งงานแล้ว มักจะสนใจการทำงานมากกว่าผู้ที่โสด เพราะจะรู้สึกอยู่เสมว่าตนเองมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดู และต้องรับผิดชอบอย่างอื่นอีก จึงมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มากกว่าคนโสด จากการศึกษาของ ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ณ

อยุธยา (2532) ที่ได้ศึกษาบทบาทอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์พยาบาลที่สังกัดต่างกัน มีการทำงานในหน้าที่ด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส และสังกัด

จากแนวคิดดังกล่าว พบว่าการบริหารเวลา มีส่วนช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในสภาวะการณ์ที่มีปริมาณงานมากเกินไป ดังนั้นอาจารย์พยาบาล ซึ่งมีภาระงานมากจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักการบริหารเวลาเป็นอย่างดีจึงจะสามารถปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจและการประเมินเวลาที่ใช้และการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาวิชาชีพพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมีผลต่อการผลิตพยาบาล ที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เวลาที่ใช้ และการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล และเปรียบเทียบ โดยจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส และสังกัด ของอาจารย์พยาบาลในปัจจุบันเป็นอย่างไร ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์พยาบาลในการปรับปรุง การวางแผนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพพยาบาลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานการศึกษาพยาบาล ในการที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนบริหารงานบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญของบทบาท
2. เพื่อเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด
3. เพื่อศึกษากิจกรรมการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล

จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด

แนวเหตุผล และสมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัย พบว่า อาจารย์พยาบาลมีภาระงานมากเนื่องจากขอบเขตหน้าที่และบทบาทของอาจารย์มีกว้างขวาง ในขณะที่สถาบันการศึกษาพยาบาลยังขาดแคลนอาจารย์เป็นจำนวนมาก ทำให้อาจารย์พยาบาลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาท ได้อย่างครบถ้วน ดังที่ สุวรรณ ทวีพย์บำรุง (2537) ได้ศึกษาบทบาทของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ พบว่า อาจารย์พยาบาล ปฏิบัติบทบาทด้านวิจัย เขียนบทความหรือตำรา อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากไม่มีเวลาเป็นสาเหตุที่เด่นชัดที่สุด

แจ๊คสัน และคีเวนีย์ (Jackson and Keavany, 1980) ได้กล่าวว่าปริมาณงานที่รับผิดชอบเมื่อมีมากเกินไปจนไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ครบถ้วนทุกอย่าง ก็ควรมีการบริหารเวลาในการทำงาน โดยเลือกปฏิบัติงานสำคัญตามลำดับก่อนหลัง จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แอลเบริทซ์ (Albrecht, 1978) ได้กล่าวว่า การจัดระเบียบการบริหารเวลาของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์การทำงานของแต่ละบุคคล ในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญสูงขึ้นตามวัย ประสบการณ์จะมากขึ้น ความคิดและสามารถมองปัญหาได้ชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น ความคิดและการกระทำจะปรับเปลี่ยนตามวัย (ทัศนาศู บุญทอง, 2529) นอกจากนี้ความสามารถของคนเรานั้น มาจากกระบวนการเรียนรู้ การได้มีประสบการณ์หรือได้รับการศึกษา (Deslar อ้างถึงใน จินตนา จินทร์โคตร, 2530)

เกี่ยวกับสถานภาพสมรส โดยทั่วไปพบว่า ผู้ที่แต่งงานมักจะสนใจในการทำงานมากกว่าผู้ที่เป็นโสด เพราะรู้สึกอยู่เสมอว่าตนเองมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดู และต้องรับผิดชอบอย่างอื่น ๆ อีก จึงมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มากกว่าคนโสด (เสนาะ ติหาวั, 2533) แต่สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์ (2534) กล่าวว่า ผู้หญิงที่สมรสแล้วในโลกของการทำงาน จะไม่

ประสบความสำเร็จเท่าผู้หญิงโสด เนื่องจากผู้หญิงต้องรับบทบาทความเป็นแม่ จึงทำให้ความรับผิดชอบต่อการทำงานอาชีพน้อยลง

ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ณ อรุณสา (2532) ได้ศึกษาบทบาทอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์พยาบาลที่สังกัดต่างกัน มีการทำงานในหน้าที่ด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกันจะแตกต่างกัน
2. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล ที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน จะแตกต่างกัน
3. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน จะแตกต่างกัน
4. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน จะแตกต่างกัน
5. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญมาก สำคัญพอควร และสำคัญน้อย และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาลที่สังกัดแตกต่างกัน จะแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาในอาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยปฏิบัติงานอยู่ในช่วงระยะเวลาเปิดภาคการศึกษา ของสถาบันการศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารสถาบันการศึกษา ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายฯ หัวหน้าแผนกฯ หัวหน้างาน หัวหน้าหมวดวิชาฯ เป็นต้น และเป็นสถาบันที่มีการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ได้แก่สถาบันการศึกษาพยาบาลที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ภาคเอกชน และองค์กรการกุศล

2. มุ่งศึกษากิจกรรมการบริหารเวลาและปริมาณเวลา ที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของ อาจารย์พยาบาล

3. ศึกษาเฉพาะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาลที่รับผิดชอบเท่านั้น ส่วนกิจกรรมนอกเหนือจากนี้ ถือรวมว่าเป็นกิจกรรมส่วนตัวของอาจารย์พยาบาล

4. ศึกษาเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งระบุโดยอาจารย์พยาบาลเอง

5. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

ตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปริมาณเวลาที่ใช้และกิจกรรมการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล

คำจำกัดความในการวิจัย

1. การบริหารเวลา หมายถึง การจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผน เกี่ยวกับการใช้เวลาในการปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ ของอาจารย์พยาบาล ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้แก่

1.1 การวางแผนการใช้เวลาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร หมายถึงการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การบันทึกรายละเอียดของกิจกรรม การแบ่งงานใหญ่ออกเป็นงานเล็ก ๆ เพื่อสามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกิจกรรม การกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุด ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และการมอบหมายงานให้กับผู้ที่สามารถปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังต้องการเพื่อเวลาสำรองไว้เพื่อเหตุฉุกเฉิน

1.2 การควบคุมการใช้เวลา หมายถึง การปฏิบัติตามแผนการใช้เวลาที่กำหนดขึ้นให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยลดการสูญเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ จากการถูกขัดจังหวะของการพูดคุยโทรศัพท์ การพบปะบุคคลที่มาขอพบโดยมิได้นัดหมายล่วงหน้า การอ่าน

หนังสือซ้ำ และอ่านอย่างละเอียด การพูดคุยเรื่องส่วนตัว การค้นหาเอกสารจากการจัดวางไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การเดินทางหรือการรอคอย การผัดวันประกันพรุ่ง และการไม่รู้จักปฏิเสธ สิ่งที่ไม่ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

1.3 การประเมินผลการใช้เวลา หมายถึง การตรวจสอบเวลาที่ใช้จริงในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ตลอดจนการตรวจสอบการวางแผนการใช้เวลา การควบคุมการใช้เวลาให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ กระทำได้เหมาะสมหรือไม่ และการนำผลการประเมินที่ได้ ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน/การควบคุมการใช้เวลาในครั้งต่อไป

2. เวลาที่ใช้ หมายถึง ปริมาณเวลาทั้งหมดที่ใช้ในพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญของบทบาท ได้แก่ บทบาทที่สำคัญมาก บทบาทที่สำคัญพอควร และบทบาทที่สำคัญน้อย

3. อาจารย์พยาบาล หมายถึง อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษา ต่อไปนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยคริสเตียน คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน วิทยาลัยพยาบาลหัวเจ็สวเฉลิมพระเกียรติ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารสถาบันการศึกษา เช่น คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าแผนกฯ หัวหน้าภาควิชาฯ หัวหน้าฝ่ายฯ หัวหน้าหมวดวิชาฯ เป็นต้น

4. บทบาทของอาจารย์พยาบาล หมายถึง กิจกรรมที่อาจารย์พยาบาลต้องกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบและพึงกระทำ ได้แก่

4.1 บทบาทด้านการสอน หมายถึง กิจกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาและประเมินหลักสูตร การเตรียมการสอนทั้งในห้องเรียนและในคลินิก การสอน การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษา ตลอดจนการประเมินผล

4.2 บทบาทด้านการปกครองและกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมระเบียบวินัย และดูแลความประพฤติของนักศึกษา ดูแลความ

เป็นอยู่ที่พักอาศัย บริการสุขภาพ พิจารณาทุนการศึกษา ให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาทางด้านการเรียน ตลอดจนส่งเสริมและเป็นพี่ปรึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา

4.3 บทบาทด้านวิจัย เขียนบทความหรือตำรา หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า การแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยการทำวิจัย เข้าร่วมโครงการค้นคว้า เขียนบทความ และแต่งตำราทางการพยาบาล หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นที่ปรึกษางานวิจัยของนักศึกษา

4.4 บทบาทด้านการบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง กิจกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ โดยการเป็นวิทยากร เป็นที่ปรึกษา จัดฝึกอบรมประชุมวิชาการ จัดนิทรรศการ การให้บริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน

4.5 บทบาทด้านวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาล โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาคมวิชาชีพ ส่งเสริมวิชาชีพ รักษามาตรฐาน การให้บริการพยาบาล พัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

4.6 บทบาทด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง กิจกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ การสอน การทำวิจัย การเข้าร่วมกิจกรรม การเผยแพร่ความรู้และข่าวสาร และการเข้าร่วมอบรมเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย

นอกเหนือจากบทบาทด้านดังกล่าวแล้วยังมีบทบาทอื่น ๆ อีก เช่น งานธุรการ เป็นต้น

5. ลำดับความสำคัญของบทบาท หมายถึง บทบาทที่สำคัญมาก บทบาทที่สำคัญพอควร และบทบาทที่สำคัญน้อย โดยบทบาทที่สำคัญมาก คือ บทบาทที่อาจารย์พยาบาลเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก จำเป็นต้องปฏิบัติ บทบาทที่สำคัญพอควร คือ บทบาทที่อาจารย์พยาบาลเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญพอควร จะปฏิบัติเมื่อมีเวลา และบทบาทที่สำคัญน้อย คือ บทบาทที่อาจารย์พยาบาลเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญน้อย ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติหรืออาจมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนการปฏิบัติงาน ของอาจารย์พยาบาล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยจะช่วยให้อาจารย์พยาบาล ตระหนักในความสำเร็จของการบริหารเวลา ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับการค้นคว้าและการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารเวลา และการพัฒนาการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลต่อไป
4. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ได้รับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของ อาจารย์พยาบาล เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนด้านบุคลากรที่เป็นอาจารย์พยาบาล เช่น การจัด อัตรากำลัง การมอบหมายงาน เป็นต้น